

Spójne myślenie o edukacji

Tworzenie lokalnej spójności edukacyjnej

Ewa Ludwikowska

Falenty, 19-20 sierpnia 2014

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa prawna kompleksowego wspomagania szkół i placówek

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2009 r., Nr 200, poz.1537)
- Rozporządzenie MEN dnia 26 października 2012r. zmieniające rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia (Dz.U. z 2012r., poz.1196)

Zadania placówek doskonalenia nauczycieli

- Zaplanowanie i przeprowadzenie działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły lub placówki w zakresie:
 - 1) wynikającym z kierunków polityki oświatowej oraz wprowadzanych zmian w systemie oświaty,
 - 2) wymagań stawianych wobec szkół i placówek, których wypełnianie jest badane przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny w ewaluacji zewnętrznej, zgodnie z przepisami w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Wspomagać szkoły należy również w zakresie:

- 3) realizacji podstaw programowych, w tym opracowywania programów nauczania,
- 4) diagnozowania potrzeb uczniów i indywidualizowania procesu nauczania i wychowania,
- 5) przygotowania do analizy wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego

Zadania placówek doskonalenia nauczycieli

A także w zakresie:

- potrzeb zdiagnozowanych na podstawie analizy wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz wyników egzaminów zewnętrznych albo w innym obszarze, wskazanym przez szkołę lub placówkę, wynikającym z ich potrzeb,
- wspomagać w ustaleniu sposobów działania prowadzących do zaspokojenia tych potrzeb, zaplanowaniu form wspomagania i ich realizacji
- dokonać wspólnej oceny efektów i opracować wnioski z realizacji zaplanowanych form wspomagania.

Procesowe wspomaganie rozwoju szkoły

Najważniejsze zadania:

- **wspólna diagnoza** potrzeb
- **wspólne zaplanowanie działań** służących rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów
- animator pomaga w dobraniu i **zorganizowaniu** najlepszej dla danej szkoły **formy doskonalenia**
- **zaangażowanie nauczycieli i dyrektora** w proces wprowadzania zmian (w formach doskonalenia oraz we wdrażaniu nowych rozwiązań).

Procesowe wspomaganie rozwoju szkoły

Najważniejsze zadania:

- **udostępnianie przez animatora** niezbędnych materiałów i narzędzi merytorycznych,
- **wspieranie przez animatora nauczycieli** we wdrażaniu nowych rozwiązań do codziennej praktyki,
- włączenie **ewaluacji efektów** procesu do **ewaluacji wewnętrznej** szkoły,
- **wspólne opracowanie rekomendacji.**

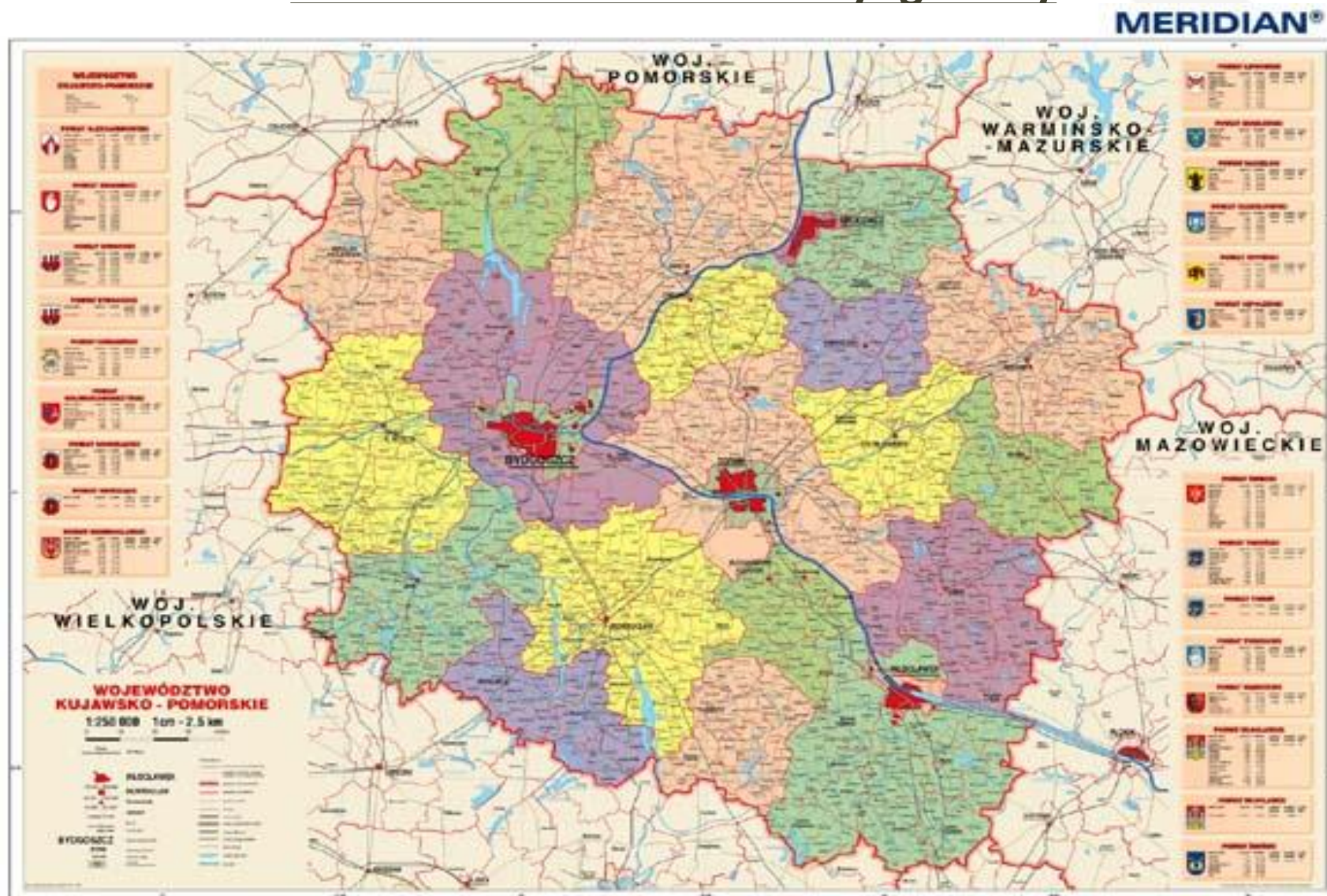
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Teren działania KPCEN w Bydgoszczy

Źródło: <https://www.google.pl/search?q=mapa+wojew%C3%B3dztwa+kujawsko-pomorskiego>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nowość w modelu wspomagania szkół

Założenia modelu:

- blisko szkoły**, funkcjonowanie w jej otoczeniu
- praca na potrzeby szkoły**, oferta dostosowana do potrzeb konkretnej szkoły, od diagnozy potrzeb po monitorowanie efektów wprowadzonych zmian
- wykorzystanie potencjału różnych instytucji świadczących usługi na rzecz doskonalenia nauczycieli.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Współpraca i współdziałanie

z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy

- wspólna analiza wniosków sformułowanych na podstawie oceny poziomu spełniania wymagań państwa wobec szkół
- identyfikowanie problemów-potrzeb rozwojowych szkół
- określenie zmian koniecznych i pożądanых w pracy szkół i placówek

z Instytutem Badań Edukacyjnych w Warszawie

- Analiza i interpretacja wyników egzaminów zewnętrznych z uwzględnieniem EWD

z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi

z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką

z uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi, organami prowadzącymi szkoły/placówki i innymi instytucjami

Wzbogaca to informację kontekstową o szkole i umożliwia kierowanie trafnej oferty do konkretnych szkół i placówek.

Wdrożenie nowych zadań w działalności KPCEN w Bydgoszczy

- Od roku szkolnego 2012/2013 realizowany jest *Program kompleksowego wspomagania szkół w rozwoju jakościowym*. Jest to innowacyjna propozycja procesowego wspomagania pracy szkoły, o którym mowa w rozporządzeniu.
- Program ma na celu wsparcie szkół w rozwiązywaniu ich problemów, związanych z różnymi obszarami działalności.
- Liczba godzin programu-70 lub 40, w tym szkolenie rady pedagogicznej, warsztaty i konsultacje, monitorowanie realizacji oraz ewaluacja programu

Kompleksowe/procesowe wspomaganie szkół

- Tą formą wspomagania od roku szkol. 2012/2013 objętych zostało 22 szkoły i placówki: 7 szkół podstawowych (wiejskie), 9 gimnazjów (wiejskie i miejskie), 2 licea (miasto powyżej 100 tys., miasto powyżej 20 tys.), 3 technika (miasta powyżej 100 tys. mieszkańców, miasto powyżej 20 tys. mieszkańców) oraz 1 przedszkole usytuowane na wsi.

- Szkoły w szczególności były zainteresowane skróconym programem p.n. *Podnoszenie efektów kształcenia*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zakres wspomagania

- Przedszkole, szkoły podstawowe i gimnazja w wyniku wspólnie przeprowadzonej diagnozy pracy szkoły wybrały wspomaganie w obszarze *Współpraca nauczycieli w realizacji procesów edukacyjnych*, natomiast szkoły ponadgimnazjalne- *Metody aktywizujące i techniki motywowania do nauki*.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Cel ogólny. Cele szczegółowe

- **sukcesywne podnoszenie efektywności nauczania z jednoczesnym podnoszeniem wyników egzaminu zewnętrznego w kolejnych latach**
- zdiagnozowanie obszarów problemowych szkół (identyfikacja mocnych i słabych stron),
- opracowanie (w uzgodnieniu z radą pedagogiczną) programów rozwiązania zdiagnozowanych problemów/potrzeb rozwojowych szkoły (programów wspierająco-korygujących),
- zrealizowanie przyjętych przez radę pedagogiczną programu działań korygująco-wspierających, ewaluacja zrealizowanych działań programu,
- efektywna współpraca różnych podmiotów środowiska edukacyjnego na rzecz wsparcia szkół w rozwiązywaniu problemów.

Etapy realizacji programu

Etap I. Opracowanie programu realizowanego w szkole, polegające kolejno na:

- diagnozie wstępnej w szkole (m.in. analiza dokumentacji, wyników egzaminu zewnętrznego, zmian w czasie wskaźników EWD, wywiad focusowy z zespołami nauczycieli, rozmowa z dyrektorem)
- sformułowaniu wniosków i wygenerowanie potrzeb rozwojowych szkoły i opracowaniu rekomendacji,
- przeprowadzeniu diagnozy potrzeb doskonalenia zawodowego nauczycieli
- opracowaniu programu działań wspierająco-korygujących na podstawie wniosków z diagnozy i rekomendacji,
- określeniu założonych efektów realizowanego programu;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etapy realizacji programu

Etap II. Realizacja opracowanego w szkole programu rozwiązania zdiagnozowanych problemów poprzez:

- realizację zaplanowanych działań zgodnie z przyjętym harmonogramem
- przeprowadzenie szkoleń adekwatnych do potrzeb nauczycieli w zakresie zaplanowanych do realizacji zadań
- udzielenie konsultacji indywidualnych i zbiorowych według potrzeb nauczycieli,
- monitorowanie realizacji programu, przeprowadzenie ewaluacji szkolnego programu;

Etap III. Ocena realizacji programu, upowszechnienie dobrych praktyk poprzez: ewaluację programu wsparcia i opracowanie publikacji o efektach wdrożonych rozwiązań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Realizacja programu

- Prowadzenie zindywidualizowanych form szkoleniowych przez ekspertów i specjalistów, nie tylko z KPCEN Bydgoszcz, ale również zewnętrznych, np. trenerów interpersonalnych z firm konsultingowych oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych.
- Korzystanie przez nauczycieli z konsultacji zbiorowych i indywidualnych, szczególnie w czasie opracowywania szkolnego i lokalnego programu podnoszenia efektywności kształcenia.
- Czas trwania programu obejmuje jeden rok szkolny. Jednak ze względu na procesowy charakter wsparcia sugeruję udział szkoły w projekcie przez trzy kolejne lata szkolne.
- Program corocznie kończy się ewaluacją uzyskanych rezultatów. Wyniki służą do określenia kierunku dalszych działań szkoły adekwatnie do aktualnego etapu rozwoju jakościowego.
- Monitorowanie realizacji przyjętego programu wspomagania

Oferta doskonalenia

- W każdej ze szkół zaplanowane zostało trzygodzinne szkolenie rady pedagogicznej p.n. *Analiza wyników egzaminów zewnętrznych* oraz cztero-lub ośmiogodzinne godzinne warsztaty *Wykorzystanie wyników egzaminów zewnętrznych do podnoszenia efektywności kształcenia*.
- Szkoły mają do wyboru ponadto inne 4-5 godzinne warsztaty adekwatne do ich potrzeb rozwojowych, które prowadzone są przez ekspertów-nauczycieli konsultantów z KPCEN Bydgoszcz oraz trenerów zewnętrznych, np.:
 - *Doskonalenie pracy zespołowej* (Budowanie zespołu rady pedagogicznej).
 - *Jak pracować w klasie czwartej z dzieckiem o rok młodszym?*
 - *Współpraca szkoły z rodzicami*.
 - *Czytanie ze zrozumieniem. Techniki nauczania*.
 - *Metody i techniki aktywizujące*
 - *Ocena efektywności gimnazjum z uwzględnieniem wskaźnika EWD*
 - *Wykorzystanie raportu z ewaluacji zewnętrznej w podnoszeniu jakości pracy*.

Synergia działań

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Efekty realizacji programu w szkołach-sukcesy

- udoskonalenie kompetencji nauczycieli, co w większości szkół przełożyło się na rozwój organizacyjno-edukacyjny szkoły.
- pozytywny wpływ **wspólnych działań** na doskonalenie pracy zespołowej, wymianę doświadczeń
- współpraca nauczycieli jako dobra podstawa do stworzenia mikrosystemu działań, umacniających związki szkoły z Kujawsko-Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy, placówkami zajmującymi się wsparciem psychologiczno-pedagogicznym, bibliotekami pedagogicznymi oraz innymi instytucjami działającymi w obszarze edukacji.
- pozytywny raport z ewaluacji zewnętrznej-wysoki poziom spełniania wymagań przez szkoły

Sukcesy

- wdrożone programy podnoszenia efektywności kształcenia i przełożenie na wyższe wyniki egzaminów zewnętrznych
- lekcje otwarte jako stały element wymiany doświadczeń w szkołach
- wzrost współpracy szkół z rodzicami
- wzmocnienie pozytywnego wizerunku szkół w środowisku (niektóre szkoły stały się centrum animacji lokalnej)
- wiele różnych przedsięwzięć realizowanych przez zaktywizowane szkoły (również wspólne)
- **zmiana nastawienia nauczycieli-wzrost zarówno ich świadomości za jakość pracy szkoły, jak i ich współpracy w realizacji procesów edukacyjnych,**
- **zniknięcie efektu wypalenia zawodowego**
- **wzrost współodpowiedzialności za dalsze losy edukacyjno-zawodowe absolwentów**

Lokalna spójność edukacyjna jako warunek skuteczności wspomagania szkół

- Niezbędna współpraca szkół oraz współdziałanie placówki doskonalenia nauczycieli z innymi placówkami wspomagającymi szkoły/placówki, z organami prowadzącymi i organem nadzoru pedagogicznego.
- Ewolucja szkół, jak i placówek wspomagania w kierunku organizacji uczących się
- Edukacyjny dialog społeczny
- Współdziałanie liderów w tworzeniu lokalnej polityki oświatowej

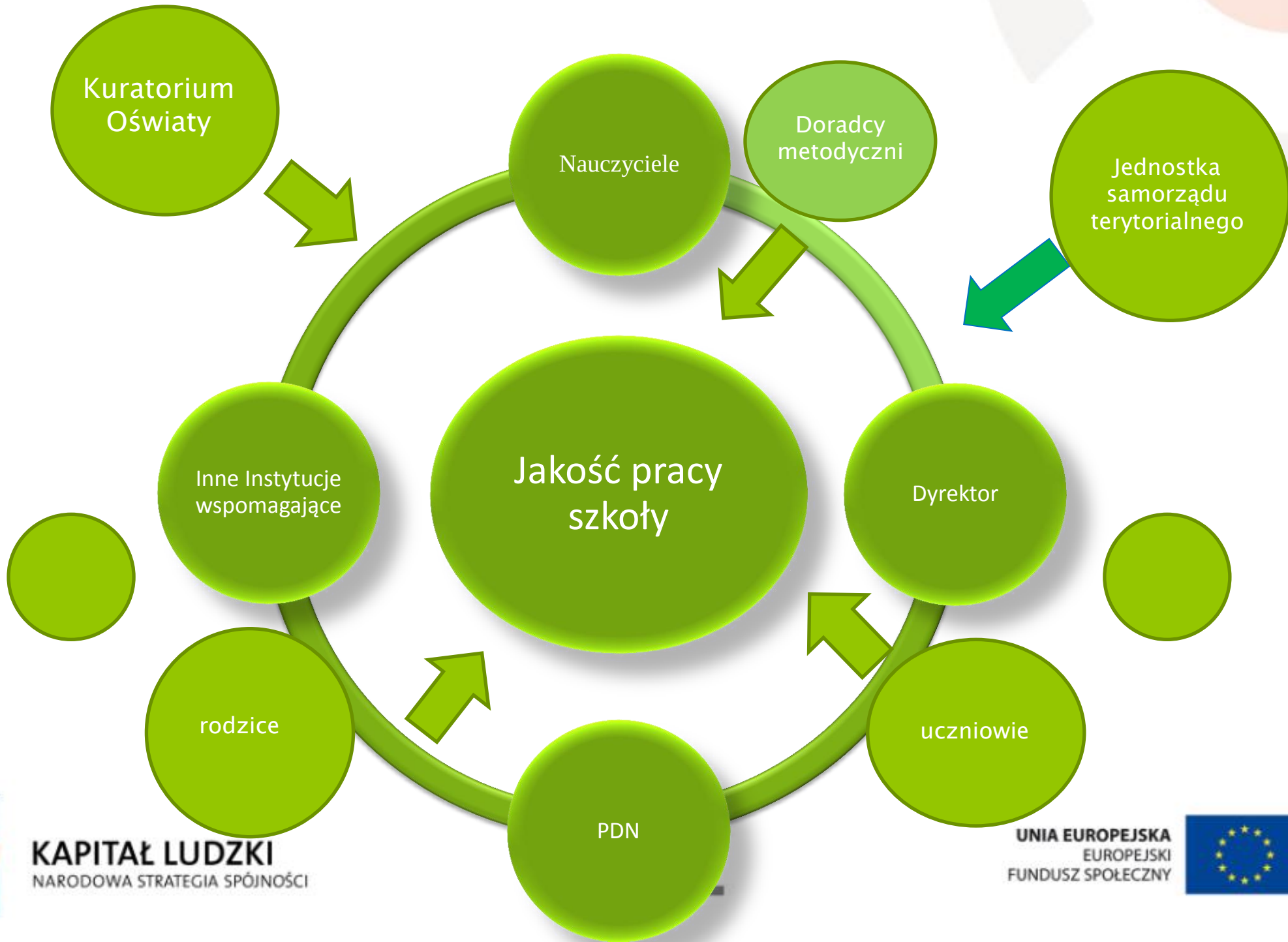

Niezbędniki w budowaniu lokalnej spójności edukacyjnej

1. Komunikacja, refleksja
2. Nastawienie na działanie
3. Sieci społeczne
4. Zaufanie,
5. Benchmarking
6. Współpraca
7. Współdziałanie

Edukacyjny dialog społeczny

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Istota programu

- Program zakłada ścisłą współpracę między nauczycielami konsultantami KPCEN a dyrektorami i członkami rad pedagogicznych szkoły/placówki i ma charakter coachingowy.
- Realizacja przebiega w trzech etapach: diagnoza stanu, opracowanie projektu zmian koniecznych i pożądanych oraz realizacja zaplanowanych działań i ewaluacja ich skuteczności.
- Punktem wyjścia jest pogłębiona diagnoza, której wyniki pozwalają na opracowanie rekomendacji do pracy szkoły i wszystkich szkół na terenie jst.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Warunki sukcesu we wprowadzaniu zmian w szkołach

1. Znaczne, autentyczne zaangażowanie dyrektorów szkół i placówek
2. Delegowanie uprawnień

ROLA DYREKTORA-
ZARZĄDZANIE PROCESEM ZMIANY
BUDOWANIE POTENCJAŁU KADRY

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Warunki sukcesu we wprowadzaniu zmian w szkołach

- 3. Wzrost odpowiedzialności organów prowadzących za efekty kształcenia na poziomie jednostki samorządu terytorialnego/budowanie wspólnoty interesów**
- 4. Partnerstwo na rzecz edukacji lokalnej/wspólne określanie celów dla szkół i gminy/powiatu**
- 5. Spójność kształcenia na wszystkich etapach edukacyjnych**

Dobre praktyki i Planowane działania

Sierakowice

Grudziądz

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Problemy

1. **Problem:** trudności w identyfikowaniu problemów i nazywaniu potrzeb rozwojowych szkoły przez nauczycieli
2. **Problem:** arbitralna decyzja dyrektora o przystąpieniu szkoły do programu
3. **Problem:** niewielkie zaangażowanie dyrektora w realizację programu, powodujące różnicowanie się rady pedagogicznej
4. **Problem:** obawa przed ujawnieniem słabych stron szkoły innym szkołom
5. **Problem:** małe zaangażowanie organów prowadzących szkoły/placówki-niski poziom odpowiedzialności za efekty kształcenia
6. **Problem:** podział środków finansowych/dysponent
7. **Problem:** obawa organów prowadzących przed zawłaszczaniem autonomii szkoły w obszarze doskonalenia zawodowego nauczycieli i programów rozwojowych szkół

Plany i rekomendacje

- Corocznie realizować seminarium-dyskusje przedstawicieli szkół, organów prowadzących, organów nadzoru pedagogicznego o efektach zrealizowanych działań i określanie kierunków dalszego rozwoju
- Dokonać publikacji studium przypadku dobrych praktyk (informacje o wypracowanych rozwiązaniach i uzyskanych rezultatach)
- Zintensyfikować współpracę ze specjalistami wspierającymi realizację programu wsparcia (w tym poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz biblioteki pedagogiczne, ale również organizacje pozarządowe i in.)

Plany i rekomendacje

- Wzmocnić współpracę dyrektorów i szkół w osiągnięciu zamierzonych efektów kształcenia
- W corocznej informacji o realizacji zadań oświatowych sporządzanej przez jst uwypuklić efekty współdziałania szkół i placówek jako skutki lokalnej spójności edukacyjnej, nie koncentrować się wyłącznie na stanie oświaty

Organ prowadzący– korzyści z uczestnictwa w programie

otrzymuje pomoc od placówki

zarówno w planowaniu i organizowaniu rozwoju szkół, jak i wdrażaniu zmian związanych z realizacją polityki edukacyjnej państwa.

Korzyści dla jst:

- pomoc w pogłębieniu diagnozy potrzeb rozwojowych szkół oraz wyborze priorytetowego obszaru do rozwoju na poziomie gminy/powiatu,
- pomoc w zaplanowaniu i organizowaniu doskonalenia nauczycieli zgodnie z aktualnymi potrzebami szkół oraz lokalną strategią rozwoju
- spójne, kompleksowe wsparcie przez instytucje odpowiedzialne za udzielanie pomocy szkołom-uczniom, rodzicom i nauczycielom.
- wzrost potencjału i konkurencyjności gminy/powiatu.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dyrektor szkoły – korzyści z uczestnictwa w programie

Dyrektor szkoły otrzymuje pomoc od placówki

zarówno w planowaniu i organizowaniu rozwoju szkoły, jak i wdrażaniu zmian związanych z realizacją polityki edukacyjnej państwa.

Korzyści dla dyrektorów:

- pomoc w pogłębieniu diagnozy potrzeb szkoły oraz wyborze priorytetowego obszaru do rozwoju,
- pomoc w zaplanowaniu i organizowaniu doskonalenia nauczycieli zgodnie z aktualnymi potrzebami szkoły (na terenie szkoły),
- ułatwienie kontaktów z instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Nauczyciele – korzyści z uczestnictwa w programie

Nauczyciele otrzymują kompleksową pomoc w pracy dydaktycznej i/lub wychowawczej w obszarze wybranym przez radę pedagogiczną.

Korzyści dla nauczycieli:

- pomoc we wdrażaniu do praktyki zawodowej zmian wprowadzanych w oświacie,
- pomoc w zaplanowaniu i realizowaniu własnego rozwoju zawodowego zgodnie z aktualnymi potrzebami szkoły,
- organizacja szkoleń i warsztatów bezpośrednio w szkole,
- pomoc i wsparcie w okresie wdrażania nabytych umiejętności,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opinie nauczycieli

(...) Już dziś widzimy, że proces podnoszenia efektywności w naszej szkole się rozpoczął, (...) w końcu spostrzegamy, że możemy mieć konkretny wpływ na polepszenie stanu wiedzy i umiejętności naszych uczniów. (....) zobaczyliśmy, że jak tylko nakierujemy odpowiednio swoje działania, to uda się osiągnąć więcej.

(Gimnazjum Pruszcz)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Ewa Ludwikowska
ewa_ludwkowska@o2.pl

**KUJAWSKO-POMORSKIE
CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W BYDGOSZCZY
PLACÓWKA AKREDYTOWANA**

